

Oikeusoppinut: EU-direktiivi ei pakota kopiontikieltoon

20.9.2005 08:51 — Jaakko Kuivalainen

Turun yliopiston tutkijan **Tuomas Myllyn** mukaan EU:n tietoyhteiskuntadirektiivi sallii kansallisen harkinnan ja suopean suhtautumisen suojattujen teosten yksityiseen kopiointiin.

Perustuslakivaliokunnan mielestä kiistelty suojatun teoksen kopiontikielto olisi pitänyt poistaa laista. Opetusministeriö perustelee kyseistä kohtaa EU:n tietoyhteiskuntadirektiivillä ja Euroopan komission antamalla huomautuksella. Kulttuuriministeri **Tanja Karpelan** mukaan komissio moitti lain ensimmäistä versiota suojattujen levyjen kopiokiellon puuttumisesta.

- Komissio pyrkii lain toteutusvaiheessa ohjaamaan kansallista lakia. Koska tämä direktiivi on jo hyväksytty, komission kanta on vain yksi muiden joukossa. EY-tuomioistuin ei tämän tyyppiselle anna kovinkaan paljoa arvoa, sanoo Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan tutkija Tuomas Mylly, joka on ollut lakiesityksestä kuultavana eduskunnan perustuslakivaliokunnassa.

- Direktiiviä tulkitsee lopulta EY-tuomioistuin, ei komissio.

Liikkumavaraa piisaa

Myllyn mukaan direktiivin kopiosuojausta käsittelevät kohdat jättävät jäsenmaille mahdollisuuden harkintaan. Kopiontikielto voidaan direktiivin antaman liikkumavaran mukaan poistaa, jos katsotaan, että yksityiset kopiot teoksesta ovat tavanomaista käyttöä, eivätkä ne aiheuta kohtuuttomasti haittaa oikeudenhaltijoille.

- Itse päätyisin sellaiseen lopputulokseen, että tekijänoikeudenhaltijalle ei kuulu sellaista määrittelyvaltaa, jolla he voivat päättää, mihin tarkoitukseen teosta käytetään yksityisesti. Tekijänoikeuden haltijat varmasti kovasti haluisivat määrittelyvallan itselleen, että he voivat myydä sisällön useaan eri otteeseen. Tämän tyyppiseen kehitykseen hän se johtaisi.

Käyttäjä menettää oikeuksiaan

Hänen mielestään esteitä kiellon poistamiselle ei direktiivin valossa ole. Kuluttajan näkökulmasta hän pitää muutosta perusteltuna.

- Teosten tekninen sääntely johtaa tilanteeseen, joissa oikeudenhaltijat pystyvät sanelemaan sellaisia sopimuksia, jotka ovat aikaisemmin perustuneet juuri tekijänoikeuslakiin. Laki yksityistäisi tekijänoikeuden sisällön määrittelyvallan.

- Lakipaketissa on laajemmin katsottuna aika vähän jos lainkaan sellaisia direktiivin sallimia uudistuksia, jotka edistäisivät käyttäjien intressejä. Siinä on tehty direktiivin pakolliset toimet tekijänoikeuden haltijoiden parantamiseksi, ja menty jopa siltä osin pidemmälle.

- Lain ja direktiivin syntyvaiheita tarkastellessa olen huomannut, että käyttäjien oikeuksia valvovia intressitahoja ole montaakaan. Tekijänoikeuksien haltijoita edustava puoli on paljon laajempi ja järjestäytyneempi, ja heillä on käytössä ammattimaiset lobbarit.

- Opetusministeriöstä tulleissa ehdotuksissa oikeuksien haltijoiden intressit on yleensä mietitty hyvin pitkälle. Tavallisten ihmisten kannalta lain vaikutuksia ei ole yhtä huolellisesti pohdittu, Mylly sanoo.

Puolueetonta tietoa on vähän

Kulttuuriministeri Karpelan mukaan ensimmäisen sukupolven kopiosuojaukset ovat poistumassa äänilevyistä ja kopiosuojauksia on vain yhdessä prosentissa levyistä.

- Jos tekijänoikeuslaki tehtäisiin nyt tämän poistuvan yhden prosentin mukaan, tekisimme vanhaa lain säädäntöä, joka ei olisi tulevaisuuteen katsova, Karpela sanoi maanantaina.

- Hypoteettisen markkinakehityksen varaan laskemisen pitäisi perustua mahdollisimman monipuoliseen aineistoon ja arvioihin. En osaa sanoa minkälaisia selvityksiä tuossa on ollut pohjalla, Mylly kommentoi.

Suurimmissa suomalaisissa verkkokaupoissa aineisto on kopiosuojattua ja kappaleiden siirto mp3-muotoon on estetty. Kopiosuojattuja ovat myös käytännössä kaikki dvd-levyt, joista ei lain voimaantulon jälkeen saisi enää tehdä varmuuskopioita.

Eduskunnan suuri valiokunta käsittelee tekijänoikeuslakiuudistusta seuraavan kerran perjantaina. Valiokunta saa opetusministeriöltä selvityksen muun muassa

direktiivin velvoitteista.

<http://www.digitoday.fi/tietoturva/2005/09/20/oikeusoppinut-eu-direktiivi-ei-pakota-kopiontkieltoon/200515352/66>